

Βρυξέλλες, 18.10.2016
C(2016) 6811 final

**Θέμα: Κρατική ενίσχυση/Ελλάδα
SA.44999 (2016/N)
Μέτρα υπέρ των Ελλήνων παραγωγών των οποίων οι γεωργικές
εκμεταλλεύσεις υπέστησαν ζημιές από θεομηνίες (πλημμύρες,
κατολισθήσεις) και δυσμενείς καιρικές συνθήκες που μπορούν να
εξομοιωθούν με θεομηνίες (ανεμοθύελλες, υπερβολικές βροχοπτώσεις
και χαλάζι) κατά τη χρονική περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2013.**

Αξιότιμε κύριε,

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής «η Επιτροπή») επιθυμεί να ενημερώσει την Ελλάδα ότι, αφού εξέτασε τις πληροφορίες που διαβίβασαν οι αρχές της χώρας σας σχετικά με το προαναφερόμενο καθεστώς κρατικής ενίσχυσης, αποφάσισε να μην προβάλει αντιρρήσεις σχετικά με το καθεστώς, δεδομένου ότι το εν λόγω καθεστώς είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) και το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «ΣΛΕΕ»).

Η Επιτροπή έλαβε την απόφασή της με βάση το ακόλουθο σκεπτικό:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 29ης Μαρτίου 2016, η οποία πρωτοκολλήθηκε από την Επιτροπή αυθημερόν, η Ελλάδα κοινοποίησε το προαναφερόμενο καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Στις 25 Μαΐου 2016 και στις 22 Αυγούστου 2016, η Επιτροπή απέστειλε αιτήματα διαβίβασης συμπληρωματικών πληροφοριών στις ελληνικές αρχές. Οι ελληνικές αρχές απάντησαν με επιστολές της 24ης Ιουνίου 2016 και της 2ας Σεπτεμβρίου 2016, οι οποίες πρωτοκολλήθηκαν από την Επιτροπή αυθημερόν.

κ. Νίκο Κοτζιά
Υπουργό Εξωτερικών
Βασιλίσσης Σοφίας 5
Ελλάδα — 10671 Αθήνα

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

2.1. Τίτλος

- (2) Μέτρα υπέρ των Ελλήνων παραγωγών των οποίων οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις υπέστησαν ζημιές από θεομηνίες (πλημμύρες, κατολισθήσεις) και δυσμενείς καιρικές συνθήκες που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες (ανεμοθύελλες, υπερβολικές βροχοπτώσεις και χαλάζι) κατά τη χρονική περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2013.

2.2. Στόχος

- (3) Το παρόν καθεστώς αποσκοπεί στην επανόρθωση των ζημιών που υπέστησαν οι Έλληνες γεωργοί μετά από θεομηνίες ή δυσμενή καιρικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες.

2.3. Νομική βάση

- (4) Νομική βάση αποτελεί το σχέδιο απόφασης των Υπουργείων Γεωργίας και Οικονομικών που προβλέπει μέτρα υπέρ των Ελλήνων παραγωγών των οποίων οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις ζημιώθηκαν από θεομηνίες (πλημμύρες, κατολισθήσεις) και δυσμενείς καιρικές συνθήκες που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες (ανεμοθύελλες, υπερβολικές βροχοπτώσεις και χαλάζι) κατά τη χρονική περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2013.

2.4. Διάρκεια

- (5) Από την ημερομηνία έγκρισης του καθεστώτος από την Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017.

2.5. Προϋπολογισμός

- (6) Ο συνολικός προϋπολογισμός του καθεστώτος ανέρχεται σε 1 500 000 EUR.

2.6. Δικαιούχοι

- (7) Οι δικαιούχοι είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής φυτικών προϊόντων. Ο αριθμός τους εκτιμάται σε πάνω από 1 000.
- (8) Δικαιούχοι των ενισχύσεων μπορούν να κριθούν τα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τα ακόλουθα συμπληρωματικά κριτήρια και, πιο συγκεκριμένα, τα φυσικά πρόσωπα που:
- δεν έχουν υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας τους·
 - είναι αρχηγοί νόμιμης εκμετάλλευσης και επομένως παρουσιάζουν αγροτικό εισόδημα από τη συγκεκριμένη εκμετάλλευση·
 - είναι νόμιμοι κάτοχοι της εκμετάλλευσης τη χρονική περίοδο που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο (η ιδιοκτησία στο πλαίσιο της οικογένειας θεωρείται ότι υφίσταται στο πρόσωπο και των δύο συζύγων, ανεξαρτήτως πραγματικού γεγονότος)·

- έχουν εξοφλήσει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις της ζημιωθείσας εκμετάλλευσης·
 - το συνολικό οικογενειακό τους εισόδημα (αγροτικό και εξωαγροτικό) δεν ξεπερνά το τριπλάσιο του εισοδήματος αναφοράς, εκτός εάν το αγροτικό οικογενειακό εισόδημα είναι μεγαλύτερο του εξωαγροτικού οικογενειακού εισοδήματος·
 - είναι γεωργοί·
 - είναι μόνιμοι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής της εκμετάλλευσης, με εξαίρεση τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων εντατικής μορφής, όπως οι θερμοκηπιακές ή ανθοκομικές εκμεταλλεύσεις.
- (9) Δικαιούχοι των ενισχύσεων μπορούν να κριθούν τα νομικά πρόσωπα που πληρούν τα ακόλουθα συμπληρωματικά κριτήρια και, πιο συγκεκριμένα, τα νομικά πρόσωπα που:
- έχουν νομική προσωπικότητα και λειτουργούν τουλάχιστον ένα έτος με οικονομικά αποτελέσματα·
 - είναι κάτοχοι νόμιμης εκμετάλλευσης τη χρονική περίοδο κατά την οποία συνέβη το ζημιογόνο αίτιο·
 - από τη συστατική πράξη προκύπτει ότι η κύρια δραστηριότητά τους είναι η άσκηση της γεωργίας·
 - οι εταίροι ή τα μέλη που κατέχουν την πλειοψηφία των μετοχών ασκούν γεωργία·
 - έχουν εξοφλήσει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις της ζημιωθείσας εκμετάλλευσης·
 - είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα.

2.7. Περιγραφή του καθεστώτος ενίσχυσης

- (10) Η αποζημίωση καλύπτει τις ζημίες που συνδέονται άμεσα με θεομηνίες ή δυσμενείς καιρικές συνθήκες οι οποίες μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες. Οι καιρικές συνθήκες που αναφέρονται εν προκειμένω είναι οι ανεμοθύελλες (άνεμοι έντασης τουλάχιστον 8 Beaufort), οι υπερβολικές βροχοπτώσεις και το χαλάζι.
- (11) Για να θεωρούνται ισοδύναμες θεομηνιών, οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες πρέπει να έχουν προκαλέσει τις εξής ζημίες:
- για τη φυτική παραγωγή: ζημία σε ποσοστό άνω του 30 % της κανονικής παραγωγής, η οποία καθορίζεται στο επίπεδο της περιοχής αναφοράς (Νομού/άλλης περιφερειακής ενότητας ή ελαιοκομικής ζώνης) με βάση τη μέση παραγωγή της συγκεκριμένης καλλιέργειας κατά το εν λόγω έτος σε σύγκριση με τη μέση παραγωγή των προηγούμενων τριών ετών (γίνονται αποδεκτές και εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού της κανονικής παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών τιμών αναφοράς, υπό την

προϋπόθεση ότι οι τιμές αυτές είναι αντιπροσωπευτικές και δεν βασίζονται σε αφύσικα υψηλές αποδόσεις· για να κριθεί επιλέξιμος για την ενίσχυση, ο υποψήφιος δικαιούχος πρέπει να έχει υποστεί και ο ίδιος ζημία στο 30 % και άνω της παραγωγής του).

- για το πάγιο κεφάλαιο: ζημία σε ποσοστό μεγαλύτερο του 30 % κατ' είδος, η οποία υπολογίζεται σε επίπεδο μεμονωμένης εκμετάλλευσης.

(12) Οι συγκεκριμένες ενισχύσεις, οι οποίες καταβάλλονται με τη μορφή επιδοτήσεων στους δικαιούχους, διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- ενισχύσεις για την ανασύσταση φυτικού κεφαλαίου και την αποκατάσταση ζημιών παγίου κεφαλαίου,

- ενισχύσεις για απώλεια εισοδήματος λόγω ανασύστασης φυτικού κεφαλαίου (συμπληρωματική ενίσχυση), για απώλειες παραγωγής και καταστροφή αποθηκευμένων γεωργικών προϊόντων (μόνο για ζημιές από θεομηνίες ή εφόσον έχει καταστραφεί ο αποθηκευτικός χώρος από έναν από τους παράγοντες που εμπίπτουν στη νομική βάση του καθεστώτος).

Αντιστάθμιση ζημιών στο φυτικό κεφάλαιο

(13) Σε περίπτωση ζημίας σε ποσοστό άνω του 30 % της παραγωγής κατ' είδος, η ενίσχυση ανέρχεται στο 80 % του διαπιστωμένου κόστους ανασύστασης του φυτικού κεφαλαίου (μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα της καλλιέργειας) και καθορίζεται ως εξής: το 20 % της ζημίας που διαπιστώνεται επιβαρύνει τον παραγωγό και το υπόλοιπο 80 % αντισταθμίζεται σε ύψος 80 %.

(14) Για τα προαναφερθέντα ποσοστά ισχύουν τα ακόλουθα ανώτατα όρια:

Ενίσχυση για την ανασύσταση του φυτικού κεφαλαίου		
Για εκρίζωση και επαναφύτευση	€	
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 22 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 15 €
Αμπέλια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 1250 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 1250 €
Για κοπή στη βάση του κορμού		
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 15 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 11 €
Αμπέλια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 225 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 225 €
Για κοπή των πρωτογενών κλάδων		
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 8,5 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 5 €
Αμπέλια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 150 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 150 €
Για ανασύσταση φυτικού κεφαλαίου ανθοκομικών κλπ. καλλιεργειών		
Χωρίς αντιστάθμιση των ζημιών παραγωγής των επόμενων ετών	Ανά 1000 m ²	μέχρι 2500 €

- (16) Τα ποσά αυτά υπολογίζονται βάσει του συνολικού κόστους των εργασιών που πρόκειται να πραγματοποιηθούν. Εάν ορισμένες εργασίες δεν πραγματοποιηθούν, η ενίσχυση μειώνεται ανάλογα.

- (17) Η ενίσχυση που αποσκοπεί στην αντιστάθμιση της απώλειας εισοδήματος υπολογίζεται ως εξής:

Ενίσχυση του εισοδήματος		
Για εκρίζωση και επαναφύτευση		€
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 40 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 30 €
Αμπέλια (οινοποιίας)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 600 €
Αμπέλια (επιτραπέζια – σταφίδες)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 800 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 1300 €
Για κοπή στη βάση του κορμού		
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 30 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 26 €
Αμπέλια (οινοποιίας)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 300 €
Αμπέλια (επιτραπέζια – σταφίδες)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 400 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 650 €
Για κοπή των πρωτογενών κλάδων		
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή, συκιές, φιστικιές	Ανά δένδρο	μέχρι 21 €
Λοιπά καρποφόρα δένδρα	Ανά δένδρο	μέχρι 17 €
Αμπέλια (οινοποιίας)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 200 €
Αμπέλια (επιτραπέζια – σταφίδες)	Ανά 1000 m ²	μέχρι 250 €
Ακτινίδια	Ανά 1000 m ²	μέχρι 300 €

- (18) Η ενίσχυση θα καταβληθεί εφάπαξ.

- (19) Το ακριβές ποσό της αντιστάθμισης των ζημιών θα καθοριστεί από υπάλληλο του ΕΛΓΑ, ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, από επιτροπή της οποίας τα μέλη θα διοριστούν από τον ΕΛΓΑ. Τα μέλη της εν λόγω επιτροπής θα καθορίσουν τον αριθμό των δένδρων ή των στρεμμάτων (1 στρέμμα = 0,1 εκτάριο) που πρέπει να υποβληθούν σε εργασίες αποκατάστασης (ανά είδος εργασίας) και θα βεβαιώσουν την πραγματοποίησή τους.

Αντιστάθμιση των ζημιών που καταγράφονται στο πάγιο κεφάλαιο

- (20) Οι γεωργοί των οποίων το πάγιο κεφάλαιο καταστράφηκε σε ποσοστό μεγαλύτερο του 30 % δικαιούνται ενίσχυση που ανέρχεται στο 70 % του κόστους ανακατασκευής, επισκευής ή αντικατάστασης (μειώνεται με βάση την παλαιότητα του εξοπλισμού) και καθορίζεται ως εξής: το 20 % της ζημίας που διαπιστώνεται επιβαρύνει τον παραγωγό και το υπόλοιπο 80 % αντισταθμίζεται σε ύψος 70 %.

Αντιστάθμιση των ζημιών στη φυτική παραγωγή

(21) Σε περίπτωση ζημίας σε ποσοστό άνω του 30 % της παραγωγής κατ' είδος, η ενίσχυση ανέρχεται στο 50 % της μεικτής αξίας της απολεσθείσας παραγωγής (ΑΑΠ) και καθορίζεται ως εξής: το 20 % της ζημίας που διαπιστώνεται επιβαρύνει τον παραγωγό και το υπόλοιπο 80 % αντισταθμίζεται σε ύψος 50 %. Η ΑΑΠ προσδιορίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο:

(22) $ΑΑΠ = (ΜΑΠΑ \times ΜΤΠΑ) - (ΜΑΕΖ \times ΜΤΕΖ)$, όπου:
- ΜΑΠΑ = μέση απόδοση περιόδου αναφοράς (3 έτη, στην προκειμένη περίπτωση, τα έτη 2010, 2011 και 2012)
- ΜΤΠΑ = μέση τιμή περιόδου αναφοράς
- ΜΑΕΖ = μέση απόδοση έτους ζημίας
- ΜΤΕΖ = μέση τιμή έτους ζημίας.

(23) Δεν θα καταβληθεί καμία ενίσχυση πριν αποσταλεί στην Επιτροπή ο οριστικός πίνακας αποδόσεων/τιμών, με τον οποίο θα εμφανίζονται οι καλλιέργειες –ανά Νομό της χώρας– που παρουσίασαν κατώτατο όριο ζημιών 30 %.

Αντιστάθμιση ζημιών που καταγράφονται σε αποθηκευμένα γεωργικά προϊόντα και ζωοτροφές

(24) Αν η ζημία υπερβαίνει το 30 % σε σχέση με τη συνολική παραγωγή του ενδιαφερομένου (εφόσον τα αποθέματα προέρχονται από ίδια παραγωγή) ή σε σχέση με τα αποθέματα της εκμετάλλευσης (εφόσον προέρχονται από αγορά), το ύψος της ενίσχυσης είναι ίσο με το 60 % της αξίας της απολεσθείσας παραγωγής, στην πρώτη περίπτωση, και της εμπορικής αξίας των προϊόντων, στη δεύτερη περίπτωση, και καθορίζεται ως εξής: το 20 % της ζημίας που διαπιστώνεται επιβαρύνει τον παραγωγό και το υπόλοιπο 80 % αντισταθμίζεται σε ύψος 60 %.

(25) Οι γεωργοί που κρίνονται δικαιούχοι της ενίσχυσης οφείλουν να προβούν στις εργασίες ανασύστασης ή αντικατάστασης το συντομότερο δυνατόν και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο τέσσερις μήνες πριν από τη λήξη του προγράμματος ενίσχυσης, διαφορετικά αποκλείονται από τη χορήγηση της ενίσχυσης.

(26) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και ιδίως σε περιπτώσεις μεγάλων ζημιών ή όταν συντρέχουν άλλοι ειδικοί λόγοι, μπορεί να χορηγηθεί προκαταβολή στους δικαιούχους για να μπορέσουν να συνεχίσουν την παραγωγική τους δραστηριότητα, εφόσον βρίσκεται σε εξέλιξη η αποκατάσταση των ζημιών τους. Εάν έχει χορηγηθεί προκαταβολή και ο παραγωγός δεν έχει προβεί στην αποκατάσταση των ζημιών, η προκαταβολή επιστρέφεται ως αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό.

(27) Το ανώτατο ποσό ενίσχυσης ανά δικαιούχο ορίζεται σε 150 000 EUR για το πάγιο κεφάλαιο και σε 70 000 EUR για τα λοιπά, αλλά δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 200 000 EUR ανά δικαιούχο για το σύνολο του προγράμματος, με εξαίρεση τους συνεταιρισμούς. Ποσά ενίσχυσης μικρότερα των 15 EUR ανά δικαιούχο δεν χορηγούνται.

(28) Οι ενισχύσεις και τα άλλα ποσά που πρόκειται ενδεχομένως να χορηγηθούν για την αντιστάθμιση των ζημιών, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέτρων ή ασφαλιστηρίων συμβολαίων για τη ζημία για την οποία χορηγείται η ενίσχυση,

δεν πρέπει να υπερβαίνουν το ποσό των ζημιών που αντισταθμίζονται στο πλαίσιο του καθεστώτος (το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε ποσοστό 50 έως 80 % της ζημίας μετά την αφαίρεση της απαλλαγής – βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 11, 18, 19 και 24). Σε αντίθετη περίπτωση, οι ενισχύσεις του καθεστώτος μειώνονται αναλογικά.

- (29) Οι δαπάνες που δεν έχουν πραγματοποιηθεί λόγω του γενεσιουργού αιτίου των ζημιών θα αφαιρούνται από το ποσό της ενίσχυσης.
- (30) Για λόγους διαφάνειας, οι ενισχύσεις άνω των 60 000 EUR θα δημοσιεύονται σε εμπειριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και στην ιστοσελίδα του ΕΛΓΑ¹, και θα είναι προσβάσιμες για το κοινό. Οι πληροφορίες φυλάσσονται για διάστημα δέκα ετών. Το καθεστώς θα συμπεριληφθεί στην ετήσια έκθεση για τις κρατικές ενισχύσεις.
- (31) Αποκλείονται από τις ενισχύσεις οι υποψήφιοι δικαιούχοι που έχουν υποχρέωση επιστροφής χρημάτων από άλλη ενίσχυση, η οποία έχει κριθεί ασυμβίβαστη. Οι προβληματικές επιχειρήσεις που επλήγησαν από θεομηνία είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος. Οι επιχειρήσεις που υπέστησαν ζημιές λόγω δυσμενών καιρικών φαινομένων είναι επιλέξιμες μόνον εάν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οφείλονται στα συγκεκριμένα δυσμενή καιρικά φαινόμενα.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

3.1. Ύπαρξη ενισχύσεων – Εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ

- (32) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, «[ε]νισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.»
- (33) Κατά συνέπεια, ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της παρούσας διάταξης εφόσον συντρέχουν και οι τέσσερις ακόλουθες προϋποθέσεις: i) το μέτρο καταλογίζεται στο κράτος και χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους· ii) το μέτρο παρέχει πλεονέκτημα στον δικαιούχο του· iii) το πλεονέκτημα αυτό είναι επιλεκτικό και iv) το μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.
- (34) Οι ενισχύσεις του υπό εξέταση καθεστώτος παρέχουν πλεονέκτημα στους δικαιούχους τους (βλέπε αιτιολογική σκέψη 3). Το πλεονέκτημα αυτό προσφέρεται μέσω κρατικών πόρων (βλ. αιτιολογική σκέψη (10)) και ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις (τις επιχειρήσεις που λαμβάνουν τις αντισταθμιστικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος – βλ. αιτιολογικές σκέψεις (7) έως (9)). Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το γεγονός ότι η ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης ενισχύεται σε σχέση με ανταγωνίστριες επιχειρήσεις μέσω της εξασφάλισης οικονομικού πλεονεκτήματος, το οποίο η επιχείρηση δεν θα απολάμβανε διαφορετικά κατά την κανονική πορεία των επιχειρηματικών της

¹ Διευθύνσεις: www.elga.gr και www.minagric.gr.

δραστηριοτήτων, καταδεικνύει ότι υπάρχει κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού².

- (35) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι κρατικές ενισχύσεις φαίνεται ότι επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, όταν η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε αγορά που υπόκειται σε ενδοευρωπαϊκό εμπόριο³. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης δραστηριοποιούνται σε αγορά (την αγορά των γεωργικών προϊόντων) στην οποία πραγματοποιούνται ενδοευρωπαϊκές συναλλαγές (το 2014 οι συναλλαγές πρωτογενών γεωργικών προϊόντων μεταξύ της Ελλάδας και της υπόλοιπης ΕΕ υπερέβησαν το 1,1 δισεκατ. EUR⁴). Ο εν λόγω τομέας είναι ανοιχτός στον ανταγωνισμό σε επίπεδο ΕΕ και, ως εκ τούτου, ευαίσθητος σε κάθε μέτρο που λαμβάνεται υπέρ της παραγωγής σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, το επίμαχο καθεστώς θα μπορούσε να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού και να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.
- (36) Με βάση τα ανωτέρω, οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ πληρούνται. Συνάγεται έτσι το συμπέρασμα ότι το προτεινόμενο καθεστώς συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου. Η ενίσχυση θα μπορούσε να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά μόνον εάν ισχύει μία από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στη ΣΛΕΕ.

3.2. Νομιμότητα ενισχύσεων – Εφαρμογή του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ

- (37) Το καθεστώς ενισχύσεων κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 29 Μαρτίου 2016 και δεν έχει ακόμα τεθεί σε εφαρμογή. Ως εκ τούτου, η Ελλάδα εκπλήρωσε την υποχρέωσή της βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

3.3. Συμβατότητα της ενίσχυσης

3.3.1. Εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) και παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ

- (38) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β), οι ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται αποδεδειγμένα για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα θεωρούνται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά.
- (39) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον, θεωρούνται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά. Οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980 στην υπόθεση 730/79, *Philip Morris Holland BV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ECLI:EU:C:1980:209.

³ Βλέπε ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1988 στην υπόθεση C-102/87, *Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ECLI:EU:C:1988:391.

⁴ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, στατιστικά δελτία (2014), 5.1 εμπόριο γεωργικών προϊόντων, Απρίλιος 2016, http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets/pdf/el_en.pdf.

προκαλούνται από δυσμενή καιρικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες μπορούν να υπαχθούν σε αυτήν την κατηγορία.

- (40) Για να ισχύσουν οι ανωτέρω εξαιρέσεις, το υπό εξέταση καθεστώς πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και, πιο συγκεκριμένα, τις απαιτήσεις των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασονομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020 (στο εξής «οι κατευθυντήριες γραμμές»)⁵.

3.3.2. Εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών

- (41) Οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα διέπονται από τις διατάξεις του τμήματος 1.2.1.1 των κατευθυντηρίων γραμμών, ενώ οι ενισχύσεις για την αντιστάθμιση ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία, από τις διατάξεις του τμήματος 1.2.1.2.

3.3.2.1. Τμήμα 1.2.1.1 των κατευθυντηρίων γραμμών

- (42) Σύμφωνα με το σημείο 328 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις προβλέπονται για το σύνολο του γεωργικού τομέα. Στο πλαίσιο του υπό εξέταση καθεστώτος, οι ενισχύσεις καλύπτουν τον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής. Το πεδίο εφαρμογής τους είναι συνεπώς σύμφωνο με τις διατάξεις του σημείου 328.
- (43) Σύμφωνα με τα σημεία 329 και 330 των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή υποστηρίζει σταθερά ότι η έννοια της «θεομηνίας» πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή προσδιόρισε μια σειρά γεγονότων που μπορούν να θεωρηθούν θεομηνίες. Οι πλημμύρες και οι κατολισθήσεις που αναφέρονται στο κοινοποιηθέν καθεστώς συγκαταλέγονται μεταξύ αυτών των γεγονότων.
- (44) Σύμφωνα με το σημείο 331 των κατευθυντηρίων γραμμών, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους πρέπει να έχει αναγνωρίσει επίσημα ότι πρόκειται περί θεομηνίας και πρέπει να υπάρχει άμεση αιτιώδης σχέση μεταξύ της θεομηνίας ή του έκτακτου γεγονότος και των ζημιών που υπέστη η επιχείρηση. Οι δύο αυτές προϋποθέσεις πληρούνται εν προκειμένω, δεδομένου ότι στο σχέδιο απόφασης που εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή οι κατολισθήσεις και οι πλημμύρες ορίζονται ρητά ως «θεομηνίες» ενώ η αντιστάθμιση των ζημιών συνδέεται αποκλειστικά με τα αποτελέσματα των γεγονότων αυτών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 10).
- (45) Το σημείο 332 των κατευθυντηρίων γραμμών δεν αφορά την παρούσα περίπτωση.
- (46) Σύμφωνα με το σημείο 333 των κατευθυντηρίων γραμμών, η ενίσχυση πρέπει να καταβάλλεται απευθείας στη σχετική επιχείρηση ή σε ομάδα ή οργάνωση παραγωγών της οποίας η επιχείρηση είναι μέλος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενισχύσεις χορηγούνται στις οικείες επιχειρήσεις (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 12 και 26).

⁵ EE C 204 της 1.7.2014, σ. 1. Τροποποιήθηκαν με την ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην EE C 390 της 24.11.2015, σ. 4.

- (47) Σύμφωνα με το σημείο 334 των κατευθυντήριων γραμμών, τα καθεστώτα ενισχύσεων πρέπει να θεσπίζονται εντός τριών ετών από την ημερομηνία επέλευσης του γεγονότος και η ενίσχυση πρέπει να καταβάλλεται εντός τεσσάρων ετών από την ημερομηνία αυτή. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με τις συμπληρωματικές πληροφορίες που διαβίβασαν οι ελληνικές αρχές, μεταξύ των γενεσιουργών αιτίων που αναφέρονται, οι θεομηνίες συνέβησαν τον Ιανουάριο (στην Ηλεία), τον Φεβρουάριο (στη Ρόδο) και τον Μάρτιο του 2013 (στην Ημαθία, τη Σάμο και τη Χαλκιδική). Δεδομένου ότι το καθεστώς κοινοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 2016, ο χρόνος θέσπισής του υπερβαίνει την περίοδο των τριών ετών που προβλέπεται στο σημείο 334 των κατευθυντήριων γραμμών. Ωστόσο, σύμφωνα με το ίδιο σημείο, υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης, για παράδειγμα λόγω της φύσεως ή των συνεχιζόμενων ή καθυστερημένων επιπτώσεων της ζημίας. Εν προκειμένω, οι σχετικές θεομηνίες μπορεί να έχουν προκαλέσει ζημία στους συντελεστές παραγωγής πολύ πέραν των κατωφλίων ενεργοποίησης της ενίσχυσης, με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη διάρκεια των δυσμενών επιπτώσεων στην παραγωγή. Δεδομένου ότι η υπέρβαση των περιόδων που καθορίζονται είναι πολύ περιορισμένη, τόσο για τη θέσπιση του καθεστώτος όσο και για τις πληρωμές (το καθεστώς διαρκεί έως το τέλος του 2017– βλ. αιτιολογική σκέψη 5), η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω υπέρβαση είναι αποδεκτή βάσει του σημείου 334 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (48) Τα σημεία 335 και 336 των κατευθυντήριων γραμμών δεν αφορούν την υπό εξέταση περίπτωση.
- (49) Σύμφωνα με το σημείο 337 των κατευθυντήριων γραμμών, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την αντιστάθμιση των ζημιών που προκλήθηκαν ως άμεσο επακόλουθο της θεομηνίας, όπως εκτιμώνται από δημόσια αρχή, από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα αναγνωρισμένο από τη χορηγούσα αρχή ή από ασφαλιστική εταιρεία. Η προϋπόθεση αυτή εκπληρώνεται εν προκειμένω με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 19.
- (50) Σύμφωνα με το σημείο 338 των κατευθυντήριων γραμμών, οι ζημίες δύνανται να περιλαμβάνουν τις υλικές ζημίες σε στοιχεία ενεργητικού, όπως κτήρια, εξοπλισμό, μηχανήματα, αποθέματα και μέσα παραγωγής, καθώς και την απώλεια εισοδήματος λόγω της ολοσχερούς ή μερικής καταστροφής της γεωργικής παραγωγής και των μέσων γεωργικής παραγωγής. Το κριτήριο αυτό εκπληρώνεται με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 12, 13, 21 και 24.
- (51) Σύμφωνα με το σημείο 339 των κατευθυντήριων γραμμών, οι ζημίες πρέπει να υπολογίζονται στο επίπεδο του μεμονωμένου δικαιούχου. Το κριτήριο αυτό εκπληρώνεται με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 19 και 27.
- (52) Σύμφωνα με το σημείο 340 των κατευθυντήριων γραμμών, ο υπολογισμός των υλικών ζημιών πρέπει να βασίζεται στο κόστος της αποκατάστασης ή την οικονομική αξία του πληγέντος στοιχείου ενεργητικού πριν από τη θεομηνία· το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος αποκατάστασης ή τη μείωση της πραγματικής εμπορικής αξίας λόγω της θεομηνίας, δηλαδή τη διαφορά μεταξύ της αξίας του περιουσιακού στοιχείου αμέσως πριν και αμέσως μετά τη θεομηνία ή το έκτακτο γεγονός. Οι προϋποθέσεις αυτές εκπληρώνονται στην παρούσα περίπτωση καθώς λαμβάνεται υπόψη η παλαιότητα των αγαθών που έχουν υποστεί ζημίες και η αντιστάθμιση δεν υπερβαίνει το κόστος της αποκατάστασης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 20).

- (53) Στα σημεία 341, 343 και 344 των κατευθυντηρίων γραμμών καθορίζονται αντίστοιχα η βασική μέθοδος υπολογισμού των απωλειών εισοδήματος και οι εναλλακτικές μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν (δείκτες ή άλλες αντιπροσωπευτικές μέθοδοι που δεν συνεπάγονται υπεραποζημίωση των δικαιούχων). Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι υπολογισμοί στο πλαίσιο του καθεστώτος θα πραγματοποιηθούν με βάση τις δυνατότητες που προσφέρονται από τα σημεία 341 και 344 των κατευθυντήριων γραμμών, εφόσον, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 11, η χρησιμοποιούμενη μέθοδος υπολογισμού (που περιγράφεται λεπτομερέστερα στην αιτιολογική σκέψη 22) θα είναι εκείνη του σημείου 341 των κατευθυντηρίων γραμμών, αλλά θα μπορούν να χρησιμοποιούνται και άλλες μέθοδοι υπολογισμού υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι αντιπροσωπευτικές και δεν βασίζονται σε αφύσικα υψηλές αποδόσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 344 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (54) Σύμφωνα με το σημείο 342 των κατευθυντήριων γραμμών, στην ενίσχυση μπορούν να προστεθούν και άλλες δαπάνες που πραγματοποίησε ο δικαιούχος λόγω της θεομηνίας αλλά από το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να αφαιρεθούν οι δαπάνες που δεν προκλήθηκαν από τη θεομηνία, τις οποίες θα πραγματοποιούσε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στο καθεστώς δεν γίνεται αναφορά σε πρόσθετες δαπάνες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και ότι οι δαπάνες που δεν προκλήθηκαν από τη θεομηνία πρέπει να αφαιρούνται από το ποσό της ενίσχυσης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 29).
- (55) Τέλος, σύμφωνα με το σημείο 345 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις και κάθε άλλη πληρωμή που χορηγούνται ως αντιστάθμιση για τη ζημία, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών βάσει ασφαλιστικών συμβάσεων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 100 % των επιλέξιμων δαπανών. Η προϋπόθεση αυτή εκπληρώνεται με βάση την αιτιολογική σκέψη 28.
- (56) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι σχετικές διατάξεις του τμήματος 1.2.1.1 των κατευθυντήριων γραμμών τηρούνται.

3.3.2.2. Τμήμα 1.2.1.2 των κατευθυντήριων γραμμών

- (57) Σύμφωνα με το σημείο 346 των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι οι ενισχύσεις για την αντιστάθμιση ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν είναι σύμφωνες με τις κοινές αρχές αξιολόγησης και πληρούν τις προϋποθέσεις του τμήματος 1.2.1.2. Οι εν λόγω αρχές και προϋποθέσεις τηρούνται, όπως καταδεικνύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 58 έως 72 κατωτέρω.
- (58) Σύμφωνα με το σημείο 347 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις θα πρέπει να αντισταθμίζουν τις ζημίες που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία, όπως ορίζεται στο σημείο (35) 34 και μπορούν να αφορούν μόνο τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής. Στο σημείο 35(34) των κατευθυντήριων γραμμών ως «δυσμενή κλιματικά φαινόμενα που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία» ορίζονται φαινόμενα όπως ο παγετός, οι καταιγίδες, το χαλάζι, ο πάγος, οι σφοδρές βροχοπτώσεις ή και η έντονη ξηρασία, τα οποία καταστρέφουν άνω του 30 % της μέσης ετήσιας

παραγωγής, η οποία υπολογίζεται με βάση τα τρία προηγούμενα έτη ή με βάση τον μέσο όρο των τριών ετών της τελευταίας πενταετίας, εξαιρούμενης της υψηλότερης και της χαμηλότερης τιμής. Τα γενεσιουργά γεγονότα των ζημιών που καλύπτονται από το κοινοποιηθέν καθεστώς εμπίπτουν στον εν λόγω ορισμό με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 11. Επιπλέον, οι δικαιούχοι είναι επιχειρήσεις πρωτογενούς παραγωγής, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 7. Κατά συνέπεια, εκπληρώνονται και οι προϋποθέσεις του σημείου 347 των κατευθυντηρίων γραμμών.

- (59) Σύμφωνα με το σημείο 348 των κατευθυντηρίων γραμμών, η αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους πρέπει να έχει αναγνωρίσει επίσημα το γενεσιουργό γεγονός ως δυσμενές κλιματικό φαινόμενο που μπορεί να εξομοιωθεί με θεομηνία και πρέπει να υπάρχει άμεση αιτιώδης σχέση μεταξύ του εν λόγω φαινομένου και των ζημιών που υπέστη η επιχείρηση. Οι δύο αυτές προϋποθέσεις πληρούνται εν προκειμένω δεδομένου ότι στο σχέδιο απόφασης που εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή, οι ανεμοθύελλες, οι υπερβολικές βροχοπτώσεις και το χαλάζι ορίζονται ρητά ως δυσμενή κλιματικά φαινόμενα που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία (βλέπε αιτιολογική σκέψη 4) ενώ η αντιστάθμιση των ζημιών συνδέεται αποκλειστικά με τα αποτελέσματα των γεγονότων αυτών (βλέπε αιτιολογική σκέψη 10).
- (60) Τα σημεία 349 και 350 των κατευθυντηρίων γραμμών δεν αφορούν την υπό εξέταση περίπτωση.
- (61) Σύμφωνα με το σημείο 351 των κατευθυντηρίων γραμμών, η ενίσχυση πρέπει να καταβάλλεται απευθείας στη σχετική επιχείρηση ή σε ομάδα ή οργάνωση παραγωγών της οποίας η επιχείρηση είναι μέλος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενισχύσεις χορηγούνται στις οικείες επιχειρήσεις (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 12 και 26).
- (62) Σύμφωνα με το σημείο 352 των κατευθυντηρίων γραμμών, τα καθεστώτα ενισχύσεων πρέπει να θεσπίζονται εντός τριών ετών από την ημερομηνία επέλευσης του γεγονότος και η ενίσχυση πρέπει να καταβάλλεται εντός τεσσάρων ετών από την ημερομηνία αυτή. Σύμφωνα με τις συμπληρωματικές πληροφορίες που διαβίβασαν οι ελληνικές αρχές, τα σχετικά γενεσιουργά αίτια, τα κλιματικά φαινόμενα συνέβησαν από τις 5 έως τις 7 Απριλίου, στις 23 Μαΐου, στις 12 Σεπτεμβρίου και στις 3, στις 11 και στις 12 Δεκεμβρίου 2013. Δεδομένου ότι το καθεστώς κοινοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 2016, ο χρόνος θέσπισής του για τις ενισχύσεις για την αντιστάθμιση ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνίες βρίσκεται εντός της περιόδου των τριών ετών που προβλέπεται στο σημείο 352 των κατευθυντηρίων γραμμών. Επιπλέον, ορισμένοι δικαιούχοι επλήγησαν από πολλά κλιματικά φαινόμενα κατά τη διάρκεια του έτους. Όσον αφορά την περίοδο πληρωμής των ενισχύσεων, οι ημερομηνίες εμφάνισης των γενεσιουργών αιτίων (έως τα μέσα Δεκεμβρίου 2013) σε συνδυασμό με το ενδεχόμενο ορισμένοι αγρότες να επλήγησαν από πολλά κλιματικά φαινόμενα δικαιολογούν τη στρογγυλοποίηση της περιόδου πληρωμών στο τέλος του 2017. Οι διατάξεις του σημείου 352 των κατευθυντηρίων γραμμών μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούνται.
- (63) Σύμφωνα με το σημείο 353 των κατευθυντηρίων γραμμών, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την αντιστάθμιση των ζημιών που προκλήθηκαν ως άμεσο επακόλουθο του δυσμενούς κλιματικού φαινομένου που μπορεί να εξομοιωθεί με θεομηνία, όπως εκτιμώνται από δημόσια αρχή, από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα

αναγνωρισμένο από τη χορηγούσα αρχή ή από ασφαλιστική εταιρεία. Η προϋπόθεση αυτή εκπληρώνεται εν προκειμένω με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 19.

- (64) Σύμφωνα με το σημείο 354 των κατευθυντήριων γραμμών, οι ζημίες δύνανται να περιλαμβάνουν τις υλικές ζημίες σε στοιχεία ενεργητικού, όπως κτήρια, εξοπλισμό, μηχανήματα, αποθέματα και μέσα παραγωγής, καθώς και την απώλεια εισοδήματος λόγω της ολοσχερούς ή μερικής καταστροφής της γεωργικής παραγωγής και των μέσων γεωργικής παραγωγής. Το κριτήριο αυτό εκπληρώνεται με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 12, 13, 21 και 24.
- (65) Σύμφωνα με το σημείο 355 των κατευθυντήριων γραμμών, οι ζημίες πρέπει να υπολογίζονται στο επίπεδο του μεμονωμένου δικαιούχου. Το κριτήριο αυτό εκπληρώνεται με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις 19 και 27.
- (66) Σύμφωνα με το σημείο 356 των κατευθυντήριων γραμμών, οι υλικές ζημίες πρέπει να υπολογίζονται με βάση το κόστος της αποκατάστασης ή την οικονομική αξία του πληγέντος στοιχείου ενεργητικού πριν από το δυσμενές κλιματικό φαινόμενο που μπορεί να εξομοιωθεί με θεομηνία· το ποσό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος αποκατάστασης ή τη μείωση της πραγματικής εμπορικής αξίας λόγω του προαναφερθέντος κλιματικού φαινομένου, δηλαδή τη διαφορά μεταξύ της αξίας του περιουσιακού στοιχείου αμέσως πριν και αμέσως μετά το κλιματικό φαινόμενο. Οι προϋποθέσεις αυτές εκπληρώνονται στην παρούσα περίπτωση καθώς λαμβάνεται υπόψη η παλαιότητα των αγαθών που έχουν υποστεί ζημίες και η αντιστάθμιση δεν υπερβαίνει το κόστος της αποκατάστασης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 20).
- (67) Σύμφωνα με το σημείο 357 των κατευθυντήριων γραμμών, όταν η μείωση του εισοδήματος του δικαιούχου υπολογίζεται σε επίπεδο καλλιέργειας ή ζωικού κεφαλαίου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο οι υλικές ζημίες που συνδέονται με την εν λόγω καλλιέργεια. Η προϋπόθεση αυτή εκπληρώνεται στην παρούσα περίπτωση δεδομένου ότι το καθεστώς καλύπτει όλες τις καλλιέργειες και δεν προβλέπει ενισχύσεις για τον τομέα της κτηνοτροφίας· ως εκ τούτου, το πάγιο κεφάλαιο που έχει υποστεί ζημία και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ενίσχυσης πρέπει υποχρεωτικά να συνδεθεί με την καλλιέργεια.
- (68) Στα σημεία 358, 360 και 361 των κατευθυντήριων γραμμών καθορίζονται αντίστοιχα η βασική μέθοδος υπολογισμού των απωλειών εισοδήματος και οι εναλλακτικές μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν (δείκτες ή άλλες αντιπροσωπευτικές μέθοδοι που δεν συνεπάγονται υπεραποζημίωση των δικαιούχων). Η Επιτροπή διαπιστώνει, υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 11 και 12, ότι οι υπολογισμοί στο πλαίσιο του καθεστώτος θα πραγματοποιηθούν με βάση τις δυνατότητες που προσφέρονται από τα σημεία 358 και 361 των κατευθυντήριων γραμμών, εφόσον, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 11, η χρησιμοποιούμενη μέθοδος υπολογισμού (που περιγράφεται λεπτομερέστερα στην αιτιολογική σκέψη 22) θα είναι εκείνη του σημείου 358 των κατευθυντήριων γραμμών, αλλά θα μπορούν να χρησιμοποιούνται και άλλες μέθοδοι υπολογισμού υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι αντιπροσωπευτικές και δεν βασίζονται σε αφύσικα υψηλές αποδόσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 361 των κατευθυντήριων γραμμών.
- (69) Σύμφωνα με το σημείο 359 των κατευθυντήριων γραμμών, στην απώλεια εισοδήματος μπορούν να προστεθούν και άλλες δαπάνες που πραγματοποίησε ο

δικαιούχος εξαιτίας του δυσμενούς κλιματικού φαινομένου που μπορεί να εξομοιωθεί με θεομηνία αλλά από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθούν οι δαπάνες που δεν προκλήθηκαν από το φαινόμενο, τις οποίες θα πραγματοποιούσε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι στο καθεστώς δεν γίνεται αναφορά σε πρόσθετες δαπάνες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και ότι οι δαπάνες που δεν προκλήθηκαν από το κλιματικό φαινόμενο θα αφαιρούνται από το ποσό της ενίσχυσης (βλέπε αιτιολογική σκέψη 29).

- (70) Σύμφωνα με το σημείο 362 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις και οποιεσδήποτε άλλες πληρωμές που χορηγούνται ως αντιστάθμιση για τη ζημία, συμπεριλαμβανομένων των αποζημιώσεων στο πλαίσιο ασφαλιστικών συμβάσεων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 80 % ή το 90 % των επιλέξιμων δαπανών. Η προϋπόθεση αυτή εκπληρώνεται με βάση την αιτιολογική σκέψη 28.
- (71) Το σημείο 363 των κατευθυντηρίων γραμμών δεν αφορά την υπό εξέταση περίπτωση καθώς οι υποψήφιοι δικαιούχοι πρέπει να είναι ασφαλιστικά ενήμεροι για να λάβουν τις ενισχύσεις (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9).
- (72) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι σχετικές διατάξεις του τμήματος 1.2.1.2 των κατευθυντήριων γραμμών τηρούνται.

3.3.2.3. Κοινές αρχές αξιολόγησης

- (73) Σύμφωνα με το σημείο 38 των κατευθυντήριων γραμμών, οι κοινές αρχές αξιολόγησης ισχύουν για τις ενισχύσεις που επιτρέπεται να χορηγούνται δυνάμει της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, οι αρχές αυτές δεν αφορούν τις ενισχύσεις που επιτρέπεται να χορηγούνται δυνάμει της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Ωστόσο, οι κατευθυντήριες γραμμές περιέχουν ορισμένες αρχές που ισχύουν για το σύνολο του τμήματος 1.2. Δεδομένου ότι το καθεστώς διαθέτει ενιαία νομική βάση η οποία καλύπτει τις ενισχύσεις που επιτρέπεται να χορηγούνται δυνάμει των ανωτέρων παρεκκλίσεων, η ανάλυση που ακολουθεί ισχύει για το σύνολο των ενισχύσεων του καθεστώτος.

Συμβολή στην επίτευξη κοινού στόχου

- (74) Σύμφωνα με το σημείο 44 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα θα πρέπει να συνδέονται στενά με την ΚΓΠ, να είναι σύμφωνες με τους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης και να συνάδουν με τους κανόνες για την κοινή οργάνωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων. Οι ενισχύσεις του κοινοποιηθέντος καθεστώτος συνδέονται στενά με την ΚΓΠ υπό την έννοια ότι επιτρέπουν την επαναφορά ενός παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί, και, κατ' επέκταση, τη διασφάλιση βιώσιμης παραγωγής τροφίμων, η οποία αποτελεί έναν από τους στόχους της ΚΓΠ που παρατίθενται στο σημείο 9 των κατευθυντήριων γραμμών. Οι ενισχύσεις είναι επίσης συμβατές τόσο με τους κανόνες της κοινής οργάνωσης των αγορών, αφού δεν επηρεάζουν τους μηχανισμούς υποστήριξης, όσο και με τους στόχους της αγροτικής ανάπτυξης καθώς, σύμφωνα με το σημείο 48 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αρχή της συνεισφοράς στην επίτευξη των στόχων αγροτικής ανάπτυξης τηρείται όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης που προβλέπονται στο μέρος II τμήμα 1.2 και βρίσκονται εκτός του πεδίου της αγροτικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει αποκτήσει επαρκή πείρα ως προς τη συμβολή των

εν λόγω μέτρων στην επίτευξη των στόχων αγροτικής ανάπτυξης. Τέλος, λόγω ακριβώς των χαρακτηριστικών τους, τα προγραμματισμένα μέτρα δεν θα έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ανάγκη κρατικής παρέμβασης

- (75) Σύμφωνα με το σημείο 55 των κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αγορά δεν μπορεί να επιτύχει τους αναμενόμενους στόχους χωρίς κρατική παρέμβαση όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης που πληρούν τους ειδικούς όρους που αναφέρονται στο μέρος II. Δεδομένου ότι αποδείχθηκε πως οι εν λόγω ειδικές προϋποθέσεις τηρούνται (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 42 έως 72), το κριτήριο της ανάγκης για κρατική παρέμβαση εκπληρώνεται.

Κατάλληλότητα της ενίσχυσης

- (76) Σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 57 των κατευθυντήριων γραμμών, οι ενισχύσεις που σχεδιάζονται στο πλαίσιο του υπό εξέταση καθεστώτος συνιστούν κατάλληλο μέσο άσκησης πολιτικής καθώς εκπληρώνουν τις ειδικές προϋποθέσεις που παρατίθενται στο μέρος II. Κατάλληλο είναι επίσης και το μέσο που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί (επιδότηση) επειδή παρέχει τη δυνατότητα στους δικαιούχους να χρηματοδοτήσουν πιο γρήγορα την αποκατάσταση του παραγωγικού τους δυναμικού που υπέστη ζημία.

Λειτουργία της ενίσχυσης ως κινήτρου και αναγκαιότητά της

- (77) Βάσει του σημείου 75 στοιχείο δ) και ε) των κατευθυντήριων γραμμών, οι ενισχύσεις του μέρους II τμήματα 1.2.1.1 και 1.2.1.2 δεν είναι αναγκαίο να έχουν χαρακτήρα κινήτρου.

Αναλογικότητα των ενισχύσεων

- (78) Το κριτήριο της αναλογικότητας θεωρείται ότι εκπληρώνεται αφού, σύμφωνα με το σημείο 84 των κατευθυντήριων γραμμών, εκπληρώνονται οι ειδικές προϋποθέσεις που παρατίθενται στο μέρος II των κατευθυντήριων γραμμών. Επιπλέον, η μέγιστη ένταση και το ποσό της ενίσχυσης θα υπολογίζονται από τη χορηγούσα αρχή κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης. Τέλος, η σώρευση της ενίσχυσης είναι δυνατή (βλέπε αιτιολογική σκέψη 28), αλλά πάντα εντός των ορίων των ποσοστών ενίσχυσης που προβλέπονται στο καθεστώς, τα οποία είναι κατώτερα ή ίσα με τα ποσοστά που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές.

Αποφυγή αθέμιτων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές

- (79) Σύμφωνα με το σημείο 108 των κατευθυντήριων γραμμών, προκειμένου η ενίσχυση να είναι συμβατή, πρέπει οι αρνητικές επιπτώσεις του μέτρου ενίσχυσης όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και τον αντίκτυπο στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών να είναι περιορισμένες.
- (80) Σύμφωνα με το σημείο 113 των κατευθυντήριων γραμμών, όταν μια ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις και δεν υπερβαίνει την εκάστοτε μέγιστη ένταση ενίσχυσης, όπως ορίζεται στα σχετικά τμήματα του μέρους II των κατευθυντήριων γραμμών, τότε θεωρείται ότι ελαχιστοποιείται ο αρνητικός αντίκτυπος στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές.

- (81) Δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι σχεδιαζόμενες ενισχύσεις πληρούν τις ειδικές προϋποθέσεις που παρατίθενται στο μέρος II των κατευθυντήριων γραμμών, οι επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές θεωρούνται ότι ελαχιστοποιούνται και το κριτήριο της αποφυγής αδικαιολόγητων αρνητικών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές εκπληρώνεται.

Διαφάνεια

- (82) Οι διατάξεις των σημείων 128 και 131 των κατευθυντήριων γραμμών τηρούνται (βλέπε αιτιολογική σκέψη 30). Το καθεστώς θα συμπεριληφθεί άλλωστε στην ετήσια έκθεση για τις κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του σημείου 132 των κατευθυντήριων γραμμών. Κατά συνέπεια, το κριτήριο της διαφάνειας εκπληρώνεται.
- (83) Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι υποψήφιοι δικαιούχοι που έχουν υποχρέωση επιστροφής χρημάτων από άλλη ενίσχυση, η οποία έχει κριθεί ασυμβίβαστη, θα αποκλείονται από το καθεστώς, ότι οι προβληματικές επιχειρήσεις που επλήγησαν από θεομηνία θα είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος, και ότι οι επιχειρήσεις που έχουν υποστεί ζημιές από δυσμενή καιρικά φαινόμενα που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία θα είναι επιλέξιμες μόνο εάν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οφείλονται στα εν λόγω κλιματικά φαινόμενα.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, η Επιτροπή αποφάσισε να μην προβάλει αντιρρήσεις σχετικά με το υπό εξέταση κοινοποιηθέν καθεστώς με το σκεπτικό ότι το καθεστώς είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ όσον αφορά τις ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες (κατολισθήσεις και πλημμύρες), και δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ όσον αφορά τις ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα τα οποία μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία (ανεμοθύελλα, υπερβολική βροχόπτωση και χαλάζι).

Σε περίπτωση που ορισμένα στοιχεία της παρούσας απόφασης καλύπτονται από το επαγγελματικό απόρρητο σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο⁶ και δεν πρέπει να δημοσιευθούν, καλείστε να ενημερώσετε σχετικά την Επιτροπή εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της παρούσας απόφασης. Εάν η Επιτροπή δεν λάβει σχετικό αιτιολογημένο αίτημα εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος, θα θεωρήσει ότι η Ελλάδα αποδέχεται τη δημοσίευση του πλήρους κειμένου της παρούσας απόφασης. Εάν η Ελλάδα επιθυμεί να καλυφθούν ορισμένες πληροφορίες από το επαγγελματικό

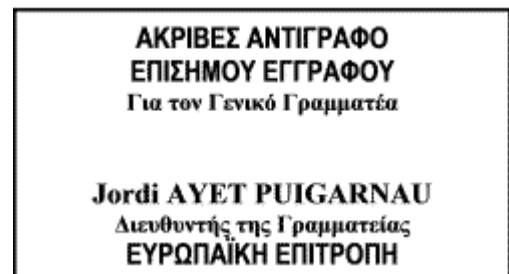
⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής C(2003) 4582 της 1ης Δεκεμβρίου 2003 σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο στις αποφάσεις για τις κρατικές ενισχύσεις, ΕΕ C 297 της 9.12.2003, σ. 6.

απόρρητο, παρακαλείσθε να αναφέρετε αυτές τις πληροφορίες παραθέτοντας τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμείτε να δημοσιευθεί η εκάστοτε πληροφορία.

Το αίτημά σας πρέπει να αποσταλεί ηλεκτρονικώς μέσω του συστήματος ασφαλούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Public Key Infrastructure (PKI), σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004⁷ της Επιτροπής, στην ακόλουθη διεύθυνση: agri-state-aids-notifications@ec.europa.eu.

Για την Επιτροπή

Phil HOGAN
Μέλος της Επιτροπής

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).